

in particular, in cases of physical forms of sexual harassment. Attention is focused on the possibility of problematic issues related to the qualification of a person's unlawful actions, since the article referred to in the Law does not provide for administrative liability for sexual harassment committed by physical force. The author concludes that the establishment of administrative liability for sexual harassment in Ukraine is an important step towards ensuring legal protection of citizens from these unlawful acts. These changes in national legislation are in line with international standards, primarily with the obligations under the Istanbul Convention, and the effectiveness of implementation of these provisions will depend largely on the ability of law enforcement agencies to effectively document sexual harassment, as well as on the legal culture of society (understanding of their rights and obligations and the consequences of their actions) and the formation of a sense of responsibility for their own behaviour, especially in public and in the workplace.

Key words: *sexual harassment; offensive; humiliating; sexual acts; intimidating, hostile, offensive, humiliating environment (situation).*

УДК 342.951

DOI <https://doi.org/10.32782/2078-3566-2024-3-19>

Каріна ПІСОЦЬКА[©]

доктор філософії
в галузі права
(Дніпровський
державний
університет
внутрішніх справ,
м. Дніпро, Україна)

Катерина ШАРАМОК[©]

курсант
(Дніпровський
державний
університет
внутрішніх справ,
м. Дніпро, Україна)

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ІНОЗЕМНОГО ДОСВІДУ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

У статті висвітлено проблеми запобігання та протидії домашньому насильству в Україні та іноземних країнах. Здійснено аналіз наявних наукових досліджень та норм законодавства, іноземного досвіду у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. Проаналізовано ефективні методи запобігання і протидії цьому явищу на основі іноземного досвіду, застосування різноманітних підходів, адаптованих до соціокультурних умов різних країн. Визначаються ключові види домашнього насильства та фактори, що спричиняють його. Розглядаються міжнародні принципи боротьби з домашнім насильством, закріплені у відповідних деклараціях та конвенціях, та їх впровадження у законодавстві різних країн. Особливу увагу приділено аналізу успішних практик Норвегії, США, Німеччини, Швейцарії, Франції та Польщі у протидії домашньому насильству. Стаття підкреслює важливість адаптації іноземного досвіду до національного контексту України з урахуванням культурних і соціальних особливостей, а також пропонує конкретні заходи для покращення системи протидії домашньому насильству в Україні. У статті проаналізовано принципи діяльності Національної поліції України у сфері протидії домашньому насильству, запропоновано заходи, які можуть бути ефективними для покращення ситуації з домашнім насильством в Україні. Акцентується увага на необхідності врахування специфіки України при впровадженні зарубіжних методів, що дозволить підвищити ефективність національної системи запобігання та протидії домашньому насильству.

Ключові слова: *домашнє насильство, заходи протидії, іноземний досвід, запобігання.*

© К. Пісоцька, 2024

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-9108-2640>

© К. Шарамок, 2024

Постановка проблеми. Домашнє насильство залишається гострою та загрозливою проблемою, що висуває серйозні виклики перед сучасним суспільством. Визнаючи його негативний вплив на фізичне та психічне здоров'я жертв, а також його соціально-економічні наслідки, національні та міжнародні спільноти активно розробляють та впроваджують стратегії протидії та запобігання цьому явищу. В умовах глобалізації та взаємодії країн на міжнародному рівні вивчення та адаптація іноземного досвіду у сфері запобігання та протидії домашньому насильству набуває особливої актуальності. Залучення іноземного досвіду у цій сфері стає необхідним для уточнення та вдосконалення національних підходів до розв'язання проблеми домашнього насильства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика питань у сфері запобігання та протидії домашньому насильству є предметом дослідження багатьох науковців різних галузей, таких як Н.Ю. Максимова, А.Е. Жалінський, О.П. Дзьобань, О.А. Самчинська, О.О. Дудоров, О.В. Ковальова, Д. Картер, Б. Б'єрге.

Метою статті є системний аналіз та оцінка іноземного досвіду в галузі запобігання та протидії домашньому насильству з метою ідентифікації ефективних стратегій та практик, які можуть бути успішно впроваджені в українських умовах. Основним завданням є визначення конкретних аспектів іноземного досвіду, які можуть сприяти покращенню механізмів протидії домашньому насильству в контексті сучасної України.

Виклад основного матеріалу. У сучасному світі проблема домашнього насильства стала актуальним викликом для багатьох країн, зокрема для України. Намагання знайти ефективні шляхи запобігання та протидії цьому явищу є одним із головних завдань на шляху до створення безпечного суспільства, тому іноземний досвід стає цінним ресурсом для вирішення проблем, що виникають у контексті домашнього насильства, оскільки різноманітні країни розробляють та впроваджують різні підходи, адаптовані до своїх умов та культур. Аналіз іноземного досвіду може допомогти Україні не лише у виявленні найефективніших стратегій, але й у врахуванні нюансів та адаптації цих методів до власної соціокультурної ситуації.

Всесвітня організація охорони здоров'я визначає насильство як «навмисне застосування фізичної сили чи погрози проти себе, іншої особи, групи чи спільноти, яке призводить або має високу ймовірність призвести до травми, смерті, психологічної шкоди чи недорозвитку» [1]. Деякі іноземні дослідники, такі як Д. Картер, Б. Б'єрге, У. Яркестіг-Бергрен, вважають, що поняття насильства охоплює весь спектр шкоди, вбудованої в міжособистісні, інституційні та структурні стосунки, включаючи фізичні, психологічні, емоційні, матеріальні чи економічні, соціальні, моральні чи етичні аспекти [2, с. 95]. Тобто, на думку вчених, насильством можна назвати умисне діяння, яке обмежує певні права і свободи людини і завдає особі фізичної, моральної чи матеріальної шкоди. Закон України «Про запобігання та протидію домашнього насильства» визначає домашнє насильство як дії фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства в сім'ї або в межах місця проживання, між родичами чи між колишнім чи теперішнім подружжям, між іншими особами, які спільно проживають незалежно від того, чи перебувають вони у родинних відносинах чи шлюбі [3]. Із зазначеного визначення можна виділити такі види домашнього насильства: фізичне, психологічне, економічне та сексуальне.

Види домашнього насильства включають фізичне, психологічне, економічне та сексуальне. З розвитком суспільних відносин, на жаль, набувають розвитку й інші види насильства (інформаційне [4; 5] тощо).

С.С. Косенко під час свого дослідження виявив, що у тих, хто вчиняє насильство в сім'ї, різні мотиви. Якщо кривдник хоче завдати болю, страждань і шкоди, то це злочин, в якому особа хоче зняти емоційну напругу, що накопичилася через проблеми на роботі, можливу помсту за зраду чи минулі образи з боку потерпілого або з дитинства, коли він не міг забезпечувати сім'ю [6, с. 166]. Саме тому серед психологічних факторів зазвичай

виділяють емоційну невірноваженість та відчуття безкарності кривдником, фізичну та психологічну слабкість жертви, її економічну залежність від агресора, а також байдужість оточення і небажання втручатися в приватні справи сім'ї.

Сексологиня та психотерапевтка М. Губернік зазначила: «Наслідки домашнього насильства відрізняються залежно від форми вчиненого насильства». Також фахівчиня уточнила, що «у людини може сформуватися розлад особистості або тривожний чи тривожно-депресивний розлад, депресія. У тих, хто постраждав від домашнього насильства, може з'явитись відчуття провини: їх може турбувати думка, що все, що сталося з ними раніше, відбулось із їхньої вини» [7]. Зазначені розлади психіки можуть у подальшому призвести до погіршення працездатності, відносин з іншими людьми, проблем з родиною та навіть суїциду.

Міжнародна боротьба з домашнім насильством ґрунтується на низці загальних принципів, що визначають стандарти та норми поведінки держав у цій сфері та відіграють ключову роль у формуванні загального підходу до боротьби з домашнім насильством, закріплених у Загальній декларації прав людини 1948 року [8], Конвенції ООН про ліквідацію дискримінації щодо жінок [9] та Стамбульській конвенції [10].

Перший і найважливіший принцип забезпечення прав і свобод людини закріплений у статті 3 Загальної декларації прав людини 1948 року, яка визначає, що кожна людина має право на особисту недоторканність, тобто гарантію захисту від будь-якого фізичного, психологічного чи економічного насильства. Забезпечення особистої недоторканності означає, що кожна людина має право на фізичну та психологічну цілісність, яку не має права порушувати жодна інша особа.

У Конвенції ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок втілено принцип недискримінації. Зазначений принцип є ефективним засобом боротьби з домашнім насильством, оскільки воно часто виникає на основі нерівності гендерних ролей та стереотипів серед чоловіків і жінок.

Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами, відома як Стамбульська конвенція 2011 року, втілює принцип запобігання та боротьби з насильством, зокрема насильством стосовно жінок та домашнім насильством. Зазначена конвенція гарантує захист жінок від усіх форм насильства, у тому числі й домашнього, розробку заходів для допомоги жертвам насильства, забезпечення підтримки та надання допомоги організаціям і правоохоронним органам в ефективному співробітництві для прийняття комплексного підходу до ліквідації насильства стосовно жінок і домашнього насильства.

Вважаємо за потрібне охарактеризувати й принцип належної уваги, який є одним із ключових невід'ємних стандартів Стамбульської конвенції. У межах зазначеного принципу держави зобов'язані застосовувати активні дії для захисту жертв насильства та запобігання, розслідування, покарання і надання відшкодування за акти такого насильства, скоєні державними та недержавними суб'єктами. Даний принцип є сталим і важливим складником сучасної концепції прав людини, до якої завдяки розвитку в цьому напрямку було включено й насильство щодо жінок та домашнє насильство.

З огляду на положення міжнародних стандартів у галузі запобігання та протидії домашньому насильству слід виділити такі принципи:

- принцип рівного захисту, котрий полягає в тому, що міжнародне право вимагає від держав забезпечення рівного захисту перед законом. Держава не може допускати вчинення домашнього насильства, тортур чи жорстокого поводження з людиною;

- принцип належного виконання обов'язків, що полягає в тому, що держави не тільки зобов'язані не вчиняти правопорушення, але й нести відповідальність за дії осіб, які вчиняють насильство у випадках, коли держава не належним чином виконувала свої обов'язки щодо запобігання та протидії насильству або не забезпечувала належний захист, розслідування та покарання винних осіб.

Не можемо оминати увагою українське законодавство, а саме принципи діяльності Національної поліції у сфері протидії та запобігання домашньому насильству, котрі чітко окреслені у ст. 4 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству». Це такі принципи: 1) надання потерпілим від домашнього насильства гарантій безпеки та основоположних прав і свобод людини і громадянина; 2) відповідна увага до кожного факту домашнього насильства в ході проведення заходів у галузі боротьби з домашнім насильством; 3) врахування непропорційного впливу вказаного виду насильства на постраждалих, додержання принципу забезпечення рівних прав і можливостей осіб обох статей під час реалізації заходів з приводу запобігання та протидії домашньому насильству; 4) визнання суспільної небезпеки та забезпечення нетерпимого ставлення до будь-яких видів домашнього насильства; 5) повага й неупереджене і небайдуже ставлення до постраждалих осіб з боку суб'єктів, що уповноважені здійснювати заходи щодо запобігання та протидії домашньому насильству; 6) конфіденційність даних про потерпілих осіб та осіб, які проінформували про факт домашнього насильства; 7) добровільна згода на отримання допомоги постраждалими, окрім дітей та недієздатних осіб; 8) визнання особливих потреб потерпілих, зокрема осіб з інвалідністю, вагітних жінок, дітей, недієздатних осіб, осіб похилого віку; 9) результативна взаємодія суб'єктів, які реалізують заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, з громадськими об'єднаннями, неурядовими організаціями, медіа та іншими зацікавленими особами [3].

Аналізуючи принципи протидії домашньому насильству, вважаємо за потрібне звернутися до досвіду певних країн. Зокрема, у Норвегії державна політика у вказаній сфері базується на принципі раннього втручання та запобігання домашньому насильству. На базі цього принципу в державі створено низку соціальних програм не лише для підтримки жертв насильства у сім'ях, але й для реабілітації для кривдників із метою зміни їхньої поведінки та недопущення насильства надалі. До прикладу, до таких можна віднести програму “Alternativ til Vold” («Альтернатива насильству»). Напрямами програми “Alternativ til Vold” є такі: підтримка жертв насильства (надання консультацій і порад, індивідуальної житлової підтримки й інших соціальних послуг); реабілітація насильників (проведення тренінгів, групових занять, застосування інших інтервенційних методів); партнерська співпраця з поліцією, медичними установами, службами опіки й іншими організаціями для забезпечення системного підходу до розв'язання проблеми [11].

Також позитивний досвід у запобіганні та протидії явищу домашнього насильства мають чимало країн, серед яких варто виділити США, Німеччину, Швейцарію, Францію та Польщу.

У США служби швидкого реагування (гарячі лінії) активно борються з домашнім насильством. Кількість таких ліній перевищує п'ять, вони охоплюють різні аспекти, а саме: права жертв домашнього насильства, сексуальне насильство, захист жертв злочинів, протидію зґвалтуванням та насильству в побутовому оточенні та в сфері знайомств [13].

Серед європейських країн слід виділити Німеччину. Спираючись на аналіз статистики Федерального управління кримінальної поліції країни, зазначимо, що кількість випадків домашнього насильства значно зросла за останні п'ять років [14], у зв'язку з чим країна посилила контроль над даним явищем. Завдяки закону «Про поліпшення судового захисту та відновлення цивільних прав після актів насильства, а також сприяння передачі сімейного помешкання» [15] прийнятому у 2021 році, розширено визначення домашнього насильства, а також збільшено максимальний термін позбавлення волі за вчинення домашнього насильства з 3 до 5 років.

У Швейцарії існує багато державних та приватних установ, що займаються питаннями щодо насильства у сім'ї. Поліція Швейцарії працює за чітким алгоритмом дій для протидії домашньому насильству, а саме: у разі отримання повідомлення про факт нанесення тілесних ушкоджень, завданих у ході насильницьких дій кривдника, вона першою серед інших служб

прибуває на місце події; проводить опитування потерпілої особи (окремо від кривдника); аналізує ступінь тілесних ушкоджень жертви, у разі необхідності надає допомогу, надає потерпілій особі контакти кризових центрів та у разі необхідності доставляє її туди; інформує потерпілу особу про можливі подальші юридичні дії із захисту своїх прав та притягнення порушника до відповідальності; забезпечує надання психологічної та медичної допомоги дітям, які є свідками чи потерпілими від насильства [16, с. 15].

Франція найбільше потерпає від домашнього насильства. Від 200 тис. до 2 млн жінок у країні стають жертвами насильства в сім'ї, причому 400 жінок щорічно помирають від побоїв, завданих чоловіками [17]. Існують державні установи для боротьби з цим, зокрема служба прав жінок і рівності між статями [18] та міжвідомча комісія щодо захисту жінок від насильства і боротьби з торгівлею людьми [19], але їхню ефективність ставлять під сумнів.

Проте серед позитивного досвіду Франції щодо протидії цій проблемі можна виділити: співпрацю з «Гарячою мобільною лінією», що дозволяє оперативно прибувати до місць конфлікту; можливі засоби правового захисту для того, щоб нападник невідкладно покинув помешкання; використання призначених судом електронних GPS-браслетів, які надсилають сигнали тривоги поліції, коли кривдник наближається до постраждалої особи або у відповідь на сигнал від жертви [12, с. 70].

У Польщі насильство в сім'ї карається суворіше, ніж насильство проти сторонніх осіб. У статті 207 Кримінального кодексу Польщі встановлено, що насильство проти близької особи карається позбавленням волі на строк від 3 місяців до 5 років [20]. Також слід зазначити, що згідно з чинним законодавством Польщі за вчинення домашнього насильства передбачена виключно кримінальна відповідальність.

Закон щодо протидії злочинам у сім'ї 2010 року (Закон про сімейне насильство) є одним із найважливіших законодавчих актів у сфері протидії домашньому насильству в Польщі [21]. Він був одним із перших законодавчих актів у Європі, який ухвалено з метою посилення захисту жертв домашнього насильства та притягнення кривдників до відповідальності.

Цікавим є досвід Польщі стосовно блакитних карт, що є абсолютно новим та інноваційним серед інших країн [22]. Блакитна карта – це документ, який заповнюється співробітником поліції у разі виявлення домашнього насильства і використовується для документування фактів, пов'язаних з насильством в сім'ї, і для оцінки ризику подальшого насильства.

Хоча проблема домашнього насильства у Польщі досі залишається актуальною, але заходи, вжиті органами влади, здаються більш ефективними порівняно з іншими країнами.

Погоджуючись з І.О. Сквірським [23, с. 296], слід зазначити, що для запозичення досвіду зарубіжних країн у нормотворчій діяльності має обов'язково враховуватися специфіка нашої країни, реальні потреби її нормотворчої та правозастосовної діяльності. Те, що може бути ефективним та прийнятним у зарубіжних контекстах, не завжди може бути адаптованим без змін для власної країни через різницю в культурних цінностях чи історичних традиціях. Запозичення досвіду зарубіжних країн у сфері протидії домашньому насильству є можливим і необхідним для України. З огляду на культурні цінності та історичні традиції можна запровадити такі заходи:

- залучення громадськості до протидії домашньому насильству, зокрема шляхом проведення освітніх кампаній та створення громадських організацій, які допомагають жертвам домашнього насильства. Створення недержавних установ допоможе посилити зв'язок між суспільством і державою, що сприятиме всебічному контролю домашнього насильства та підтримці жертв;

- розширення мережі притулків, передбачених постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типового положення про притулок для осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі» [24], які забезпечують

безпечне місце для перебування жертв домашнього насильства, а також запровадження програми соціальної підтримки для жертв домашнього насильства, яка допоможе їм відновити своє життя після насильства. В ідеалі має бути створена достатня кількість таких установ у кожній області країни.

Висновок. Отже, Україна, як і інші країни світу, потерпає від такого негативного явища, як домашнє насильство, що є однією з найбільш розповсюджених форм порушення прав людини. Ефективне здійснення профілактичних заходів, що спрямовані на попередження вчинення домашнього насильства, попередження соціальної проблеми чи подолання окремих її факторів, покладається на різні державні органи.

Засоби соціально-правового впливу в галузі запобігання та протидії домашньому насильству є взаємодією різних складників державного механізму, для яких характерною є імплементація міжнародних норм, стандартів у національне законодавство країн світу. Цікавим та пізнавальним є досвід Сполучених Штатів Америки, Німеччини, Швейцарії, Польщі та Франції, який може бути використано в науково-дослідній сфері для системного вивчення домашнього насильства як соціального феномену та суспільно небезпечного діяння, в освітній діяльності у процесі підготовки матеріалів правового просвітницького характеру, у навчально-методичній діяльності під час підготовки навчальних матеріалів, методичних рекомендацій, корекційних і тренінгових програм.

Підсумовуючи вищезазначене, слід сказати, що, попри те, що насильство у сім'ї супроводжувало сотні років сімейно-шлюбні стосунки, ця проблема не втрачає своєї актуальності й сьогодні. Розроблення нормативно-правової бази та зусилля державних органів, попри всі намагання, самостійно не здатні вирішити це питання, що створює плацдарм для подальших наукових досліджень.

Список використаних джерел

1. Krug E., Dahlberg L., Mercy J. World report on violence and health. Geneva : World Health Organization, 2002. P. 1083–1088.
2. Janet Carter Anand, Bagga Bjerger & Ulrika Järkestig-Berggren (2020) Perspectives on violence, *Nordic Social Work Research*, 10:2, P. 95–99.
3. Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19> (дата звернення: 22.11.2023).
4. Дзьобань О.П., Панфілов О.Ю., Соболева С.М. Інформаційне насильство: змістовний аспект. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. 2016. № 28. С. 136–152.
5. Самчинська О.А., Фурашев В.М. Інформаційне насильство, інформаційна маніпуляція та пропаганда: поняття, ознаки та співвідношення. *Інформація і право*. 2021. № 36. С. 55–65.
6. Косенко С.С. Насильство в сім'ї, його види та мотиви. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 18 «Економіка і право»*. 2015. Вип. 28. С. 164–167.
7. Марчук І. Яким буває домашнє насильство в Україні та що до нього призводить. *Суспільне новини*. URL: <https://suspilne.media/497800-akim-buvae-domasne-nasilstvo-v-ukraini-ta-so-do-nogo-prizvodit/> (дата звернення: 22.11.2023).
8. Загальна декларація прав людини : Декларація Організації Об'єднаних Націй від 10.12.1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text (дата звернення: 01.12.2023).
9. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок : Конвенція ООН від 18.12.1979 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207#Text (дата звернення: 01.12.2023).
10. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція). URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/994_001-11 (дата звернення: 29.11.2023).
11. Чим фонд «Альтернатива насильству» (Alternative to Violence, ATV) може допомогти людині, котра зазнала насильства або нападу? *Alternativ til Vold*. URL: <https://nkvtis.webforslag.com/uk/> (дата звернення: 20.11.2023).

12. Міжнародний досвід попередження та протидії домашньому насильству : монографія / А.О. Галай, В.О. Галай, Л.О. Головка, В.В. Муранова та ін. / за заг. ред. А.О. Галай. Київ : КНТ, 2014. 160 с.
13. National Hotlines and Help for Victims. URL: <http://www.ovw.usdoj.gov/hotnum.htm> (дата звернення: 01.12.2023).
14. Die wichtigsten Fakten zum Thema häusliche Gewalt auf einen Blick. URL: <https://www.lpb-bw.de/gewalt-gegen-frauen> (дата звернення: 01.12.2023).
15. Gesetz zur Verbesserung des zivilgerichtlichen Schutzes bei Gewalttaten und Nachstellungen sowie zur Erleichterung der Überlassung der Ehewohnung bei Trennung. URL: <http://www.bmfsfj.de/RedaktionBMFSFJ/Abteilung4/Pdf-Anlagen/PRM-16781-Gewaltschutzgesetz,property=pdf.pdf> (дата звернення: 01.12.2023).
16. Гонтаренко В. Міжнародні правові стандарти та зарубіжний досвід протидії кримінальним правопорушенням, пов'язаним з домашнім насильством. *International Science Journal of Jurisprudence & Philosophy*. Vol. 1. 2022. № 3. Р. 7–21. doi:10.46299/j.isjpp.20220103.01.
17. At least 2 000 000 women are victims of domestic violence in. URL: http://www.sosfemmes.com/english_domestic_violence/violence_statistics.htm (дата звернення: 01.12.2023).
18. Le service des droits des femmes et à l'égalité entre les femmes et les. URL: <http://stop-violences-femmes.gouv.fr/Le-service-des-droits-des-femmes,410.html> (дата звернення: 01.12.2023).
19. Décret 2013–8 du 3 janvier 2013 portant création du Haut Conseil à l'égalité entre les femmes et les hommes. URL: <http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000026894625&dateTexte&categorieLien=id> (дата звернення: 01.12.2023).
20. Kodeks karny. URL: <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19970880553+2014%2401%2427&min=1> (дата звернення: 01.12.2023).
21. Ustawa o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw weszła w życie dnia 1 sierpnia 2010 r. URL: <http://www.mpips.gov.pl/przemoc-w-rodzinie/najczesciejzadawane-pytania-w-zwiazku-z-ustawa-o-przeciwdzialaniu-przemocy-w-rodzinie/> (дата звернення: 01.12.2023).
22. Процедура «Блакитної карти». *Migrapolis.pl – Start*. URL: <https://www.migrapolis.pl/ua/тематичні-розділи/для-жінок-мігранток/процедура-„блакитної-карти”> (дата звернення: 29.11.2023).
23. Сквірський І.О. Виправні роботи як вид адміністративного стягнення. *Держава і право*. 2007. Вип. 35. С. 295–297.
24. Про затвердження Типового положення про притулок для осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі : Постанова Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2018 р. № 655. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/655-2018-%D0%BF#Text> (дата звернення: 01.12.2023).

Надійшла до редакції 29.06.2024

Прийнято до опублікування 26.09.2024

References

1. Krug E., Dahlberg L., Mercy J. World report on violence and health. Geneva: World Health Organization, 2002. R. 1083–1088.
2. Janet Carter Anand, Bagga Bjerger & Ulrika Järkestig-Berggren (2020) Perspectives on violence, *Nordic Social Work Research*, 10:2, R. 95–99.
3. Pro zapobihannia ta protyidiiu domashnomu nasylstvu: Zakon Ukrainy vid 07.12.2017 r. № 2229-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19> (data zvernennia: 22.11.2023).
4. Dzoban O.P., Panfilov O.Iu., Sobolieva S.M. Informatsiine nasylstvo: zmistovnyi aspekt. *Visnyk Natsionalnoho universytetu "Iurydychna akademiia Ukrainy imeni Yaroslava Mudroho"*. 2016. № 28. S. 136–152.
5. Samchynska O.A., Furashev V.M. Informatsiine nasylstvo, informatsiina manipuliatsiia ta propahanda: poniattia, oznaky ta spivvidnoshennia. *Informatsiia i pravo*. 2021. № 36. S. 55–65.
6. Kosenko S.S. Nasylstvo v simi, yoho vydy ta motyvy. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Serii 18: Ekonomika i pravo*. 2015. Vyp. 28. S. 164–167.
7. Marchuk I. Yakym buvae domashnie nasylstvo v Ukraini ta shcho do noho pryzyvodyt. *Suspilne novyny*. URL: <https://suspilne.media/497800-akim-buvae-domasne-nasilstvo-v-ukraini-ta-so-do-nogo-pryzvodit/> (data zvernennia: 22.11.2023).

8. Zahalna deklaratsiia prav liudyny: Deklaratsiia Orhanizatsii Obiednanykh Natsii vid 10.12.1948 r. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text (data zvernennia: 01.12.2023).
9. Konventsiiia Orhanizatsii Obiednanykh Natsii pro likvidatsiiu vsikh form dyskryminatsii shchodo zhinok : Konventsiiia OON vid 18.12.1979 r.: stanom na 6 zhovt. 1999 r. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207#Text (data zvernennia: 01.12.2023).
10. Konventsiiia Rady Yevropy pro zapobihannia nasyilstvu stosovno zhinok i domashnomu nasyilstvu ta borotbu iz tsymy yavyschamy (Stambulska konventsiiia) : Konventsiiia; Rada Yevropy vid 11.05.2011 // Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy» / Verkhovna Rada Ukrainy. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/994_001-11 (data zvernennia: 29.11.2023)
11. Chym fond “Alternatyva nasyilstvu” (Alternative to Violence, ATV) mozhe dopomohty liudyni, kotra zaznala nasyilstva abo napadu? Alternativ til Vold. URL: <https://nkvt.s.webforsa.com/uk/> (data zvernennia: 20.11.2023).
12. Mizhnarodnyi dosvid poperedzhennia ta protydii domashnomu nasyilstvu: monohrafiia / A.O. Halai, V.O. Halai, L.O. Holovko, V.V. Muranova ta in. / Za zah. red. A.O. Halaia. K. : KNT, 2014. 160 s.
13. National Hotlines and Help for Victims. URL: <http://www.ovw.usdoj.gov/hotnum.htm> (data zvernennia: 01.12.2023).
14. Die wichtigsten Fakten zum Thema häusliche Gewalt auf einen Blick. URL: <https://www.lpb-bw.de/gewalt-gegen-frauen> (data zvernennia: 01.12.2023).
15. Gesetz zur Verbesserung des zivilgerichtlichen Schutzes bei Gewalttaten und Nachstellungen sowie zur Erleichterung der Überlassung der Ehewohnung bei Trennung. URL: <http://www.bmfsfj.de/RedaktionBMFSFJ/Abteilung4/Pdf-Anlagen/PRM-16781-Gewaltschutzgesetz,property=pdf.pdf> (data zvernennia: 01.12.2023).
16. Hontarenko V. Mizhnarodni pravovi standarty ta zarubizhnyi dosvid protydii kryminalnym pravoporushenniam, poviazanym z domashnim nasyilstvom. International Science Journal of Jurisprudence & Philosophy. Vol.1, No.3, 2022, pp.7-21. doi:10.46299/j.isjpp.20220103.01
17. At least 2.000.000 women are victims of domestic violence in. URL: http://www.sosfemmes.com/english_domestic_violence/violence_statistics.htm (data zvernennia: 01.12.2023).
18. Le service des droits des femmes et à égalité entre les femmes et les. URL: <http://stop-violences-femmes.gouv.fr/Le-service-des-droits-des-femmes,410.html> (data zvernennia: 01.12.2023).
19. Décret 2013–8 du 3 janvier 2013 portant création du Haut Conseil à l'égalité entre les femmes et les hommes. URL: <http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000026894625&dateTexte&categorieLien=id> (data zvernennia: 01.12.2023).
20. Kodeks karny. URL: <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19970880553+2014%2401%2427&min=1> (data zvernennia: 01.12.2023).
21. Ustawa o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw weszła w życie dnia 1 sierpnia 2010 r. URL: <http://www.mpips.gov.pl/przemoc-w-rodzinie/najczesciejzadawane-pytania-w-zwiazku-z-ustawa-o-przeciwdzialaniu-przemocy-w-rodzinie/> (data zvernennia: 01.12.2023).
22. Protsedura «Blakytnoi karty». Migrapolis.pl - Start. URL: <https://www.migrapolis.pl/ua/tematychni-rozdily/dlia-zhinok-mihrantok/protsedura-„blakytnoi-karty”> (data zvernennia: 29.11.2023).
23. Skvirskyi I.O. Vypravni roboty yak vyd administratyvnoho stiahennia. Derzhava i pravo: zb. nauk. prats. Yurydychni i politychni nauky. 2007. Vyp. 35. S. 295–297.
24. Pro zatverdzhennia Typovoho polozhennia pro prytulok dlia osib, yaki postrazhdaly vid domashnoho nasyilstva ta/abo nasyilstva za oznakoiu stati: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 22 serpnia 2018 r. № 655. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/655-2018-%D0%BF#Text> (data zvernennia: 01.12.2023).

ABSTRACT

Karina Pisotska, Kateryna Sharamok. Prospects of using foreign experience in preventing and countering domestic violence.

The article covers the issue of preventing and countering domestic violence in Ukraine and foreign countries. An analysis of available scientific research and legislation, foreign experience in the field of prevention and countermeasures against domestic violence was carried out. Effective methods of preventing and countering this phenomenon are analyzed on the basis of foreign experience, the use of various approaches adapted to the socio-cultural conditions of different countries. Key types of domestic violence

and factors causing it are identified. International principles of combating domestic violence, enshrined in relevant declarations and conventions, and their implementation in the legislation of various countries are considered. Special attention is paid to the analysis of successful practices of Norway, the USA, Germany, Switzerland, France and Poland in combating domestic violence. The article emphasizes the importance of adapting foreign experience to the national context of Ukraine, taking into account cultural and social characteristics, and also suggests concrete measures to improve the system of combating domestic violence in Ukraine. The article also analyzes the principles of activity of the National Police of Ukraine in the field of combating domestic violence, measures that can be effective for improving the situation with domestic violence in Ukraine are proposed. Attention is focused on the need to take into account the specifics of Ukraine when implementing foreign methods, which will increase the effectiveness of the national system of preventing and countering domestic violence.

Key words: *domestic violence, countermeasures, foreign experience, prevention.*